

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

ADMINISTRACIÓ
 REDACCIÓ
 CARRÉ NOU DE S. FRANCESC
 núm. 27, pis 2.^{on}
 BARCELONA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LLITERARI.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

FORA DE BARCELONA
 cada trimestre
 ESPANYA, 8 rals.
 CUBA Y PUERTORICO, 16.
 ESTRANGER, 18.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

ANTON ALTADILL.

En las lletras hi ha també treballadors: sí, per més que sembli un contra-sentit, existeix la classe obrera de la literatura.

Es molt bonich viure de renda y cultivar las lletras per afició! L'home dotat de una mica de talent mentres l'olla bull y l'hi paran la taula, pot madurar ab tota tranquil·litat los fruits del seu ingeni, recullir aplausos, y ferse un nom, que vé a ser, dadas las sévas condicions, un article de lujo!...

Pero, ¡ay! Aquell que no té per defensarse més eynas que un tinter, una ploma, y unas quartillas blancas, qu'esperan per cubrirse de ideas, de pensaments é imatjes, que l'imaginació treballi y que la má corri: aquell que si no escriu no menja, sobre tot en aquest país ahont més de las dos terceras parts dels espanyols no saben de lletra, y del cent que 'n saben, los noranta, no 's prenen la pena de llegir lo que 's publica; l'infelis escriptor, obrer de la literatura, es mil vegadas més digne de compassió que l'obrer de la materia.

Aquest movent una máquina fá un esfors purament mecánich; pero 'l seu cap vola fora del taller, y disfruta; l'obrer de la literatura, quan menja, quan dorm, quan busca un moment de passatemps, no pot disposar del seu cervell: l'editor l'hi té a rédit; y 'l dia que 'l cervell no produheixi, ó que la má no escriga, ó qu' en lloch de flors frescas de una imaginació sempre jove, surtin fruits mústichs de una inteligencia cansada, aquell dia la miseria, la desesperació y l'abandono serán l'herencia de tota una vida de treball y d'esforsos.

Obrer de la literatura era D. Anton Altadill.

Escribia per viure, y escribia molt: deixa més de xexanta tomos de novelas, algunas d'ellas rebudas ab gran aceptació: havia omplert durant anys enters columnas y més columnas de periòdichs, y no obstant mori aquest dia, després de una llarga dolencia que passejava feya temps pels carrers de Barcelona, com moren tots los obrers, mori pobre.

Fill de Tortosa y encantat desde la seva infancia davant de las obras literarias, sentintse ab forsas per volar, se 'n vá a Madrid, com tants altres, en busca de fortuna.

Afiliat al partit democrátich, lo periòdich «El Pueblo» l'hi obra sas columnas, y allá esgrimeix ab valentia las primeras armas periodísticas. Després de «El Pueblo» passa a «La Discusion»; lluyta allí per una idea, desconegeuda pels més, mirada per alguns ab rzel y desconfiansa. ¡Avant y foral!... Pero, ¡y la existencia real, la existencia prosaica, aquestas necessitats que l'home ha de satisfacer baix pena de la vida?

Lo dia té 24 horas; y las que 'l treball actiu del periodisme l'hi deixa en vaga, las emplea Altadill, escrivint dramas y novelas, concebint y creant, al volar de la ploma, sense preocuparse més que del nostre pá de cada dia.

Vostés no saben lo qu' es viure de la ploma. Ell y en

Robert Robert, altra víctima del treball literari, 'ls ho haurian esplicat. Molts cops havian vist l'espectre espantós de la fam, y encare duyan las senyals estampadas per sempre més a la cara, del efecte horrorós de las necessitats humanas mal satisfetas.

Després de Madrid passá a Barcelona. Apenas en Lopez, l'editor de la *Campana* y de l'*Esquella* s' hagué establert, inaugurant la publicació de novelas per entregas, Altadill, ab Angelon y Orellana 's compartiren lo treball de la casa, publicant una novela darrera de l'altra y cautivant l'atenció del públich.

Las novelas de Altadill tenian un fondo social molt pronunciat. Regularment s' inspirava ab l'infelis estat de la classe obrera; pero 'l género passá de moda, ventent obligat a cambiar de rumbo, y tant de rumbo cambiá, que aná a buscar las sévas inspiracions en la Biblia, escrivint novelas bíblicas ab lo pseudónim de «Antonio de Pádua.»

Una anécdota:

—Publico, deya, una novela ab lo meu nom, y l'Anton Altadill no té crédito en lo mercat, ningú la llegeix.—En cambi la dono ab lo nom de «Antonio de Pádua» y no 'n volguéu més de suscriptors!...

Agotat lo filon de las novelas bíblicas, n'escrigué de costums de l'alta societat, plenas de delicadesa, y era tant lo que agradavan, que d' algunas se 'n feren segonas y terceras edicions; y d' algunas altres, reanudant la acció y donantli un nou giro, n' hagué d' escriure, cedint a las exigencias dels editors, segonas, terceras y fins quartas parts.

A América sobre tot, y a Méjich especialment «Antonio de Pádua» es un dels escriptors més populars. Si may hagués anat a Méjich l' haurian rebut en triunfo.

¡Y pensar que aquellas novelas las escribia comunment a la taula del menjador, ab las quartillas damunt de un pilot de llibres, encorvat sobre ellas, treballant penosament, y lluytant ab l'escassés de vista y ab un principi de parálisis!

No hém de judicar al home polítich ja que no 'u consent l'indole de nostre periòdich; pero un accident de carácter polítich, fou per Altadill un cop de mort.

En temps de la república lo nombraren gobernador de Guadalajara, y de allí passá a Murcia en mal hora.

Coincidi ab lo seu govern l'alsament de Cartagena. Tractá d'evitarlo ab exposició de la vida; pero no pogué lograrho y hagué de transigir ab la junta rebelde, mediant certas condicions que aquesta no cumplí, apenas se veje las sévas.

Acabá alló com tots sabem, y Altadill retirat a Barcelona y escrivint entregas, rebé un dia la noticia de que havia sigut condemnat a mort. ¿Per qui? Per un concell de guerra que secretament, sense citarho, sense buscarlo, sense donarli lloch a defensarse, en rebeldia, l'hi havia seguit una causa, ab motiu de aquell alsament, en lo qual no hi havia tingut altra part que 'l desitj d'evitarlo.

Aquest contratemps lo dugué emigrat a Perpinyá.

Allí, sense salut, ab falta de treball molt sovint, passá alguns mesos de verdaders sufriments. Quan després de haver obtingut l'indult (per cert que l'hi van concedir sense cap condició humillat) vingué altre cop a Barcelona, al véure'l flach, extenuat, cadaverich, ab las articulacions del coll privadas de moviment, tots ho diguerem:

—¡Pobre Altadill! ¡No hi ha més! L'Anton Altadill es mort.

Ell mateix s'ho coneixia.

A forsa de cuidados ha allargat uns quants anys; pero jo recordo plé de sentiment encare, que en la tomba del infortunat Llaberia, l'any després de la seva mort, hi havia en lo dia de difunts, entre altres, una corona, que en los llassos, deya:

«A Antonio Llaberia.—Hasta luego: Antonio Altadill.»

Bén bè ho endaviná.

Bén prompte aná a ferli companyia.

¡Pobre Altadill! ¡Qui es que haventlo conegut podrá olvidarlo!

Aquella vivacitat de inteligencia; aquella expressió en lo llenguatge; aquella originalitat en lo concebir: aquell modo que tenia de recalcar las paraulas fins aquell accent tortosi, que no havia deixat may en sa vida ¡qui es que no se 'n recordará sempre?

Bon company, bon pare de familia, carinyós espós, treballador infatigable: sempre ab una apariencia afable y lleugera, tancant un cop d'ull segur al contemplar las cosas, y una oportunitat inconcebible al expressarlas, sa conversa era tant sollicitada pels seus amichs, com sas novelas per certa part del públich.

La existencia está matisada de fets que 'l retratan.

Veuse'n aquí alguns:

«Quan era a Madrid, deya un dia, en lo fort de la miseria, hauria volgut tornarme lleó del Retiro, al veure las talladas de carn que l'hi tiravan.

Un dia acostantme a la gabiá, aprofitant un moment de descuit de la fiera, vaig robarni una; y 'l lleó estirá la grapa; pero sense tenir temps de atraparme. Desde llavors, encare ne 'm veyá, ja rugia!»

L' historia de aquell gós ensenyat que anava pèl mercat a provehir, aprofitant lo descuit de las verduleras y venedoras, no es una ficció. Enrich Perez Escrich vá descriure'l, al pintar las miserias de la Bohemia madrilenya en la novela «El frac azul»

Aquell gós era propietat de alguns escriptors que vivian en comunitat, y entre ells Altadill.

Y perque al mercat no 'l coneguessin, un dia l'equilavan del davant, l'altra dia del darrera; y quan no podian més, fins lo tenyian.

Mols cops, aquella bestia fou per la Bohemia, una verdadera providencia; fou lo que per Sant Geroni, 'l corp que cada dia l'hi duya un pá.

Trobantse un dia Altadill, poch després de la revo-

lució de Setembre, presidint un club tenebrós, ahont s'hi vertien las ideas més cómicas barrejadas ab las més terribles, després de una discussió animada, ressonà al cap-de-vall de la sala, una veu robusta, dihent:

—Prenc la paraula!

—Si 'l ciutadà la preu, diguè Altadill, m'estolviaria 'l treball de concedirli. Usi donchs de la paraula 'l ciutadà que l'ha presa.

Y un home com un Sant Pau, ab mànigas de camisa y 'l gech penjat a l'espalla, s'obri pás a cops de cotze entre l'apinyada concurrència, fins arribar a la tarima de la presidència.

No era orador: son discurs sigué breu, reduhintse a consignar ab la major bona fé lo següent:

«Al meu poble, hem acordat arrossegar al arcalde. (Sensació.) Si, hem acordat arrossegar al arcalde, perque temps endarrera vá dirnos qu'ell no faria la quinta, y que si arribava a ferla, ja 'ns dava permis perque l'arrosseguessim.»

La multitud aplaudi. Altadill ocupava la presidència, y havia de solventar aquella qüestió difícil.

«Com vá ferho? Aquí 'u veuran»

«Es just y lògic, diguè finjint la major formalitat, que ja que l'arcaldé vá autorisarlos perque l'arrosseguessin si feya la quinta, desde 'l moment que la fá, l'arrosseguin. Si; pero com aquestas cosas se han de fer de cert modo perque surtin com cal, y aisladament no portan cap resultat, vol dir que 'ls vehins del poble del ciutadà que acaba de parlar, podran arrossegar al seu arcalde, quan nosaltres haguem acordat arrossegar al nostre. Llavors de comun acort, y a la mateixa hora lograrém millor lo nostre fet.»

La concurrència aplaudi aquesta sortida, y 'l ciutadà de fora 's doná per satisfet.

Contestacions y réplicas que deixavan confús, ne tenia tantas, que podria dscrirre's un volum, ab las que d'ell se guardan.

Vajin un parell, per acabar:

Parlavali un sabater de Gracia que havia figurat molt en l'insurrecció de las quintas, dihentli:

—Si are jo fos com vostè, un home de lletras, m'hauria guanyat un nom, y sabria sostenirlo dignament. Vaja, no vull que 'l meu fill siga com jo: 'l meu fill tindrà una carrera, costi lo que costi. ¿Que l'hi sembla Sr. Altadill?

—Qu'está molt bé; donéuli carrera; pero de segur que si 's casa y té un fill, ell no n'hi donará: al contrari 'l farà sabater com vos.

—No 'u entencl diguè assombrat l' héroe de Gracia.

—Es que si 'u entenguéssiu, respongué l' Altadill, ja no l'hi donariau carrera.

Havia caygut un llamp, als claustros de la parroquia de la Concepció, tirantne un tros a terra.

Per reconstruirlos, una comissió passava per las casas dels parroquians en demanda de una limosna. La comissió aná a casa de 'l Altadill que vivia llavors al carrer de la Diputació:

—De qué 's tracta? diguè.

—De reconstruir los claustros, respongué un dels comissionats.

—¿Han caygut?

—Si, un llamp los ha tirat a terra.

—Oh! Vaja: esclamá Altadill: Si es un llamp jo no do no res: qui ha fet lo mal, que 'l pagui.

Tal era l'home: al escriptor lo trobaran en las sévas obras.

D'ell no 'n queda més que un recort que no s'esborrará may més de la memoria de sos amichs; un recort... y una familia desamparada.

Afortunadament, havia dat a sos fills una educació ben entesa, y aquestos y sa desconsolada esposa, sabrán mantenir lo llegat que 'ls deixá l'escriptor fecundo é incansable: la dignitat y l'amor al treball.

P. DEL O.

UN COP D'ULL ALS TEATROS.

Deixem apart las pelletes del teatro més gran de Barcelona.

Al Liceo per més que sembli que qui sab qué, ja fá molt temps que no s'hi toca més que un instrument: lo violon. Aquella societat artistica que vá pendre 'l pel seu compte, no sembla pas que cultivi las bellas arts, sino las malas arts.

Temps ha que 'ns vé donant artistas fiambres, anunciantne d'altres que després resulta que no surten, y rebent del escàs públich que al teatro assisteix, inequívocas mostres de que per tot arreu se vá a Roma, me nos per aquest cami.

—Tinguinnos consideració, que nosaltres som artistas! dihen.

Precisament per xó, perque son artistas, lo públich té més dret qu'ells a reclamar aquesta consideració.

¿Sou artistas? Donchs porteu-se com a tals: estudiéu, ensajéu, féu tots los possibles per quedar bé... pero are

¿qué voléu que succeheixi ab un baix, casi pigmeo, y ab uns barítonos que no serveixen més que per fer semblar hó a n' en Quintill-Leoni? ¿qué voléu que succeheixi?

Definitivament, la societat artistica té 'l ventrell mallat: *Sonámbula y Nabuco, Nabuco y Sonámbula*, no se sab moure de aquí: aquestas dugas óperas no pot pahirlas, y l'hi tornan a la boca. Algú assegura qu'es perque no té res més per entretenir la gana, y que la societat artistica que ja comensa a portá un gep, s'enseja a viure com los camells, menjant cada vuit dias.

Alguna cosa tinch de dirlos dels *bufos madrileños* que treballan al *Principál*.

Primer de tot: que jo no soch partidari del género ni literaria ni musicalment parlant. Ja sé que se 'm dirá que 'l género bufo es a la literatura, lo que la caricatura al dibuix, es a dir una exageració ridícula qu'entra també dintre de las esferas del art.

Podrá ser, y tal vegada jo siga inconseqüent; pero lo que sobre 'l paper m'agrada, es a dir la caricatura; no acaba de agradarme sobre las taulas.

¿Perqué? Perque aixis com la caricatura ordinariament enclou una intenció; lo género bufo quan no es vert, es inofensiu.

No obstant, haig de dirlos lo que sento. La companyia del Arderius molt millorada, está fent las delicias dels aficionats al género. La part d' homes sobre tot está nutrida y ben representada per Arderius. Escriu, Rossell, y sobre tot per un nou element, en Ruiz, qu'es una alhaja. Vostés no l'han vist en lo *Canto de Angeles* fent dos papers, ab molt poch temps de diferencia, tant divers l'un del altre que sembla que 's tracta de dos homes distints?

Los *Madriles* es una revista de costums madrilenyas presentada ab molt aparato: especialment la decoració del final del acte primer es una cosa que fá verdaderament efecte.

Després han posat *Chorizos y Polacos y Cuento de Hadas*; pero no tinch temps; lo Sr. Molas m'espera, y ja 'n parlarém un' altre dia.

—Servirlo Sr. Molas: are estich per vostè.

Hi vist lo seu, no sé si comedia ó drama, «*A ral per duro*», y vaig a dirne ab tota sinceritat lo que me'n sembla.

De primer: si vostè 'm preguntés: «Vaja, digui, ¿val més que *La má de l'inglés?*», sense titubejar l'hi respondria:—«Si senyor, val inmensament més; y si vostè continua progressant de aquest modo, arribará de segur a fer obras verdaderament dignas no solzament dels aplausos del públich, sino dels de la crítica.»

Peró ha d'estudiar: las condicions naturals no bastan: no basta agafar un tipo de la vida real y reproduhirlo: aquest tipo té d'escalonar-se ab una acció general, relacionarse ab altres, y tots plegats formar un conjunt armónich.

Armonia de conjunt: es lo que falta en lo que no sabem si es drama ó comedia, titolat «*A ral per duro*.» Aquella modista que plora y 's desespera perque pert una joya de familia desentona dels demés tipos; aquell jugador tan tronat, que tot de un plegat se converteix en home de bé, no explica un cambi tan radical, y las escenas del vell demanant a la nena lo que may davant de ningú pot demanarse, son violentas y poch propias, pera ser presentadas al públich.

Apart d'aixó l'acció es desigual: uns cops massa lánguida, altres plena d'entradas y sortidas de personatjes, que no 's justifican prou bé, ab un desenllás que 's prevéu desde 'l primer acte; valia la pena de ser més madurada. L'obra pertany de plé a l'escola de 'n Pitarra.

En cambi hi ha tipos molt ben apuntats: lo prestamista, lo falsificador, fins la nena, que té 'l cap plé de pardalets, son copias fiels de la vida real; y alguns trossos de versificació y varios incidents, revelan que 'l autor té condicions de observador intel·ligent y de escriptor fácil. Bonas condicions son aquestas per un autor dramátich.

L'obra agrada: entre 'l públich hi vejerém lo dia del estreno un bon número de prestamistas y l'autor fon cridat dugas vegadas a las taulas.

Y aném al desempeyo. En Fontova estigué inimitable: figura, moviments, trage, manera de dir, al pèl. En Soler l'hi aná a la saga, caracterisant perfectament un personatje que té l'encontra de no ser tant pastós ni tant important. En Goula, al final de l'escena en que parla del número 13, recarregá massa l'accent, donant com vulgarment se diu, al públich pèl morral: lo públich l'aplaudi: los amants de la naturalitat s'abstingueren de picar de mans; y es molta llástima perque desde 'l dia en que vá fer lo galan joye de *Cofis y mofis* vá demostrar en Goula que 'ls papers de tronera 'ls entenia y 'ls sabia fer. La Sra. Soler exagerant lo tipo; idem la Sra. Abella, encare que aquesta té la disculpa de que 'l seu personatje es lo més mal tractat per l'autor. Lo Sr. Fuentes, faltat d'expressió y abusant de una falsa naturalitat que no consisteix en dir los versos a la carrera. Finalment, lo Sr. Pinós presen-

tant lo seu tipo ab massa duresa. Lo conjunt regular.

Los balls continúan en dansa.

Los del Circo s'han suspés. ¡Infelis teatro! Ho dén fer que no estudia que 'l suspenen sempre.

Lo segon del Liceo més animat que 'l primer. Lo de la societat *Latorre*, brillant. Per programas se repartian panderetas, ab lo titol dels balls inserits en las rotllanas de llautó. Van ser premiadas las máscaras millor vestidas.

Romea 's prepara quan jo escrich aquestas ralles per competir dignament ab *Latorre*, y totas dugas societats reunidas per donar al Liceo aquell ball anual que acostuma a ser lo més animat y concorregut de la temporada.

No hi faltaré.

N. N. N.

LO TAMBOR MAJOR.

(TRADUCCIÓ DE ENRICH HEINE.)

¡Contempléu! ¡Qui 'u diria!
¡Tant cap vert qu'era algun dia,
qu'está trist! ¡qué decaygut!
En lo bon temps del Imperi
era l'héroe del tiberi,
reventava de salut.

¡Voleyar la porra feya
ab un garbol! ¡Cóm somreya
més alegre a cada voll...
Los galons que l'hi adornavan
l'uniforme ¡cóm brillavan
a la clara llum del sol!

Del tambor al ronch estrépit
quan entrava altiu é intrépit
per la vila y la ciutat,
lo cor tendre de las donas
tant casadas com minyonas
ressonava de un plegat.

Venia, veyá y vencia;
lo César a qui servia
feya lo mateix, talment;
y 'l mostatxo ab puntas grossas
per lo plor de nostras rossas
duya humit continuament.

Y teniam de aguantarho!
¡Mes perqué havém de callarho?
Fos hont fos l'Emperador
de per tot allá hont anava,
ell als homes conquistava,
y a las donas lo tambor.

Supportavam tals joguinas,
pacients com las alsinas;
tristos com los alsinars,
fins al jorn que per salvarnos,
lo permís varen donarnos
los senyors de nostras llars.

De venjansa desitjosos,
com los toros més fogossos
plens de rabia, ab 'l ull encés:
tals van ser nostras hassanyas,
que aixecant no més las banyas,
varem rompre 'l jou francés.

Las cansons dels nostres poetas
se'n anavan vivas, dretas,
a ferí al Emperador;
que sentintlas ja fugia;
y 'l tambor major corria
al darrera mort de por.

¡Bé quedaren satisfetas
las antigas malifetas;
bé 'n quedaren per demés,
quan l'Emperador va caure
derrotat, y va aná a raure
presoné a mans del inglés.

Al penyal de Santa Elena
devorar va tanta pena,
sens consol per son tropell:
sol, aislat! sembla impossible!
Fins que mor' de un mal terrible,
mor' de un càncer al ventrell.

Lo tambor també 'n gemega
y a la seva sort s'entrega:
mor' de fam y sense un ral
las confiansas l'hi revenen,
quan per caritat lo prenen,
per fer feynas a un hostal.

Y are 'l foch encen y venta
v la casa escombra y renta
y sens teme 'l que dirán,
ni que 's puga pendre a mengu!
tréu a fora un pam de llengua
quan l'escala va pujant.

Fritz, té l'ànima petita:
quan vé a ferme una visita
sempre 'l sol atormentar,
fentli broma; y quina broma!

¿qué no véus qu' es un pobre home?
¡Vaja Fritz, deixé'l estar!

Venint de un fill de Alemanyá
tal conducta, es molt estranya;
t' ho haig de di, aixís se m' acut:
jo quan veig son pobre aspecte
miro sempre ab gran respecte
las grandesas que han caygut.

¿Qué no 'l véus? Son cap blanqueja
¡Es tant vell! Repapieja:
vaja, amich, tingas bon cor...
Y després... Pot ser t' es pare...
¡Vés, pregunta'u á ta mare
y 't dirá qui era 'l tambor!

J. ROCA Y ROCA.

ESQUELLOTS.

En un anunci que aquest dia van donarme, hi llegeixo, entre altres cosas lo següent:

«A BAILAR! A BAILAR!..»

Llegim: «se nota que la mayoría bailan con desorden y haciendo ciertas posturas que ridiculizan mucho; los unos parecen andarines; los otros palos que dan vueltas; los unos bailan con las piernas abiertas; los otros se colocan jorobados; otros hacen mil caricaturas, que parece que viven para bailar en vez de bailar para vivir, etc. etc.»

Verdaderament, l' autor del anunci es dels que ballan per viure.»

Tots aquests defectes ell los tréu en 6 lliçons; ell «ensenya a seguir la música con cierta despreocupacion y elegancia que adorna á toda persona de representacion.»

L' autor de la Academia que la califica d' honesta, anyadeix al final de l' anunci:—«Nota: queda abierta una clase especial para militares graduados y otra para señoritas de la distinguida sociedad.»

Lo director de l' Academia, avants ensenyava de ballar gratis als pobres: are 's dedica als militars, á las personas de representació y á las senyoretas de la bona societal.

Es un professor que s' ha proposat fer ballar á tothom, fins á la gramática castellana.

Y á propòsit de gramática castellana.

En lo telè de anuncis del teatro Romea, hi ha un anunci de 'n Miquel Escuder, que diu:

«Españoles, consumiendo generos del país, no habra pisos para alquilar.»

Permétim Sr. Escuder:
«Españoles, dich jo: consumiendo gramática del país, no habra pisos para alquilar, sino pisos por alquilar.»

La gramática també es un género de producció nacional.

A Fransa ab la loteria franco-espanyola treballan per socorre nostres desgracias.

Y no obstant encare no s' ha autorisat la venta dels bitllets lo qual s' está discutint pèl govern de Madrid.

L' Espanya es aixís: está malalta, y per saber si pot pendre una tassa de caldo, arma un espedient.

Un dels pessebres particulars que més han cridat l' atenció, es lo que en lo carrer major de Gracia, número 193, pis primer ha guarnit lo facultatiu D. Francisco Figueras.

Jo 'ls asseguro qu' es artístich y de molt bon efecte.

Dissapte á la nit se calá foch á la casa de un fuster del carrer de 'n Petritxol.

Hi aná en Fontrodona y 'l jutje: y també hi anaren los lladres, endugentse'n lo rellotje del jutje, de 'n Fontrodona y del amo de la casa.

Jo 'ls lladres de rellotje 'ls condemnaria á leontina perpétua.

Un nou certámen en porta: los Jochs florals neos anunciats per segona vegada per la juventut caòtica.

Premis concedits als trovadors que cantin qualsevolga de las institucions ó crehensas de nostra Santa Fé Católica y als que s' inspirin en lo sentiment de amor, fugint los poetas de tot degenerat realisme

¡Quina inconstancia! La juventut catòlica, fugint de l' amor á un realisme degenerat!

Es á dir: fugint de l' amor á Carlos VII, que no hi ha degeneració ni realisme, com los que ell representa.

Teniam preparada nna revista de la exposició humorística qu' en lo carrer de Arenas de Escudillers ha inaugurat lo Niu guerrer; pero jamigo! lo paper no s' estira com la goma y no 'ns hi ha capigut.

Será per la senmana entrant; pero interinament vá ginla á veure y passarán un bon rato.

Están adelantantse 'ls treballs de grabat per publicarse á principis de la senmana entrant una Campana de Gracia extrnordinaria, parodiart lo número del Paris Murcia.

Los dibuixos son deguts á reputats artistas, y 'ls treballs literaris á notables escritores.

Hi trobarán molta sal y molt pebre contra qui jo sè; pero molt sucre, y res de ofensa, per la noble nació francesa.

Segueixen després una pila de premis, oferts per varios bisbes, fins un del bisbe Caixal, que jo 'm creya que hauria enyat un trabuch, y vá contentarse enyant una passionera.

La Revista popular ofereix per premi las obras de Paul Feval. ¿Totas? ¿Fins las qu' escribia avants de vendre 's als frares?

Un altre ofereix un premi á uns goigs, que bè podrian ser los de Sant Prim.

Un altre al que canti millor las glorias del Beato Joseph Oriol, que segons diu la seva vida, feya duros ab talls de rave.

Y un altre al ausili que Sant Jordi, mor' molts anys avants, vá prestar al conde Borrell. En aquest podrá parlarse de las aparicions espiritistas.

Jo n' ofereixo un.

«S' adjudicará un cul de ciri d' argent, al autor del millor romanso dedicat á cantar la Juventut catòlica y 'l formatje d' Holanda.»

Avuy divendres 23, si 's compleix l' anunci, dona un concert al Circo, la reputada arpista Sra. Tormo, ab la cooperació de distingits professors, com lo pianista Vidiella y altres.

No hi fallin, si volen sentir un' arpa tocada per las mans de un ángel.

Y van cumplintse las profecias.

Los malalts no caben al Hospital y en cambi las fábricas están paradas.

Donchs bè, un fabricant ha cedit la seva fábrica per hospital interi.

Se 'n vá la feyna y 'ls malalts arriban.

L' escena passa á la Riera de Sant Joan: un noy venedor de periódichs, crida «La Campana y 'l Nunci.»

Un capellá l' emprén y 'l recrimina perque no ven «Lo Borinot».

Lo xicot l' hi contesta que per ell tant son los uns com los altres, y 'l capellá exclama:

—Tant pillo es lo qui 'ls vén com qui 'ls escriu.

—Mossen Palitroques: aixó no 's diu á un pobre noy venedor de periódichs: aixó 's vá á la redacció y 's diu als redactors, cara á cara.

Lo xiste final:

Un carreter se lamentava de falta de feynas, y deya:

—Vaja, avuy dia 'l negoci de carros, no pot anar ni ab rodas.

QUENTOS.

Un home molt rich y molt tonto tenia la costum de convidar á dinar á artistas y literats.

Referintse á la seva conversa pesada y fastidiosa, digné un dia un dels que havian sigut sos comensals:

—Se 'l menja; pero es impossible pahirlo.

Un quento del temps dels frares.

Estava morintse de una hidropessia 'l rector de un poble de fora, y no hi havia per confessarlo ningú més que 'l pare guardiá de un convent de franciscanos.

Lo pobre rector era molt caritatiu, y ja en vida havia distribuít son pobre mobiliari, joyas modestas y escassos fondos entre 'ls pobres. No deixava res, y 'l pare guardiá vá dirli:

—Es impossible que jo 'us confessi, perque 'us héu recordat de tothom, menos del convent.

—¡Ay Jesús! digué 'l rector. No 'm creya que al convent necessitessin res; pero confessim, y jo l' hi asseguro que l' hi faré una bona deixa.

—¿Qué 'm deixaréu? preguntá l' implacable pare guardiá.

—Lo que jo més m' estimo: ho dich desde aquest llit de mort.

Consensut lo pare guardiá 'l confessá y l' absolgué. Y després, en lo testament, hi havia 'l següent párrafo:

«Item més: deixo al convent de pares franciscanos de aquest poble, la mèva bufeta, qu' es lo que més m' estimava, á fi y efecte de que 'ls serveixi de bossa per anar á recullir limosnas.»

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

La primera n' es vocal;
consonant es la segona;
la tercera es planta bona
y la quarta es musical,
T' asseguro que total
ne té lo pobre y lo rich,
y si are res més no 't dich
es perque á ton pensament
l' atormentis un moment
• tot fentlo cavilá un xich.

TITELLA Y C.^a

II.

A molts ma prima mareja,
segona, sempre fa olor;
de tot en casa del pobre
no ni entra ni molt ni poch.

XARAMPIÓ.

ANAGRAMA.

En los teatros la primera,
segona per balls de fora,
tercera per balls també
y la quarta es una goma.

TARUMBA.

SINONIMIA.

De tot ne gastan las donas
hi ha qui tot y no es artista,
y tot es una mesura
que l' usaban á Castilla.

NOY LLEIG.

QUADRAT DE PARAULAS.

Sustituir los pichs ab lletras que llegidas vertical y horizontalment digan: la 1.ª ratlla lo que tots usém y pochos tenim; 2.ª un personatje bíblich; 3.ª una classe de roba y 4.ª una part del globo terráqueo.

DOS AFRICANS.

TRENCA-CLOSCAS.

Lluisset cara de pomas

Ab aquestas paraulas formar lo nom d' un poble de Catalunya.

AIXORANSUT.

CONVERSA.

—Ola, Pepeta, ahont vas?
—A la taberna y á la tenda.
—Que hi vas á buscar?
—Oli, naps y monjetas. Adios que la senyora es al balcó y...
—Com se diu?
—Donya...
—Cóm?
—Si tá y jo are ho acabém de dir.

COMICH D' HORTA.

GEROGLIFICH.

Lo dilluns t' Jerez

N T Y

La una, las dos, las tres, las quatre.

FREIXETA PETIT.

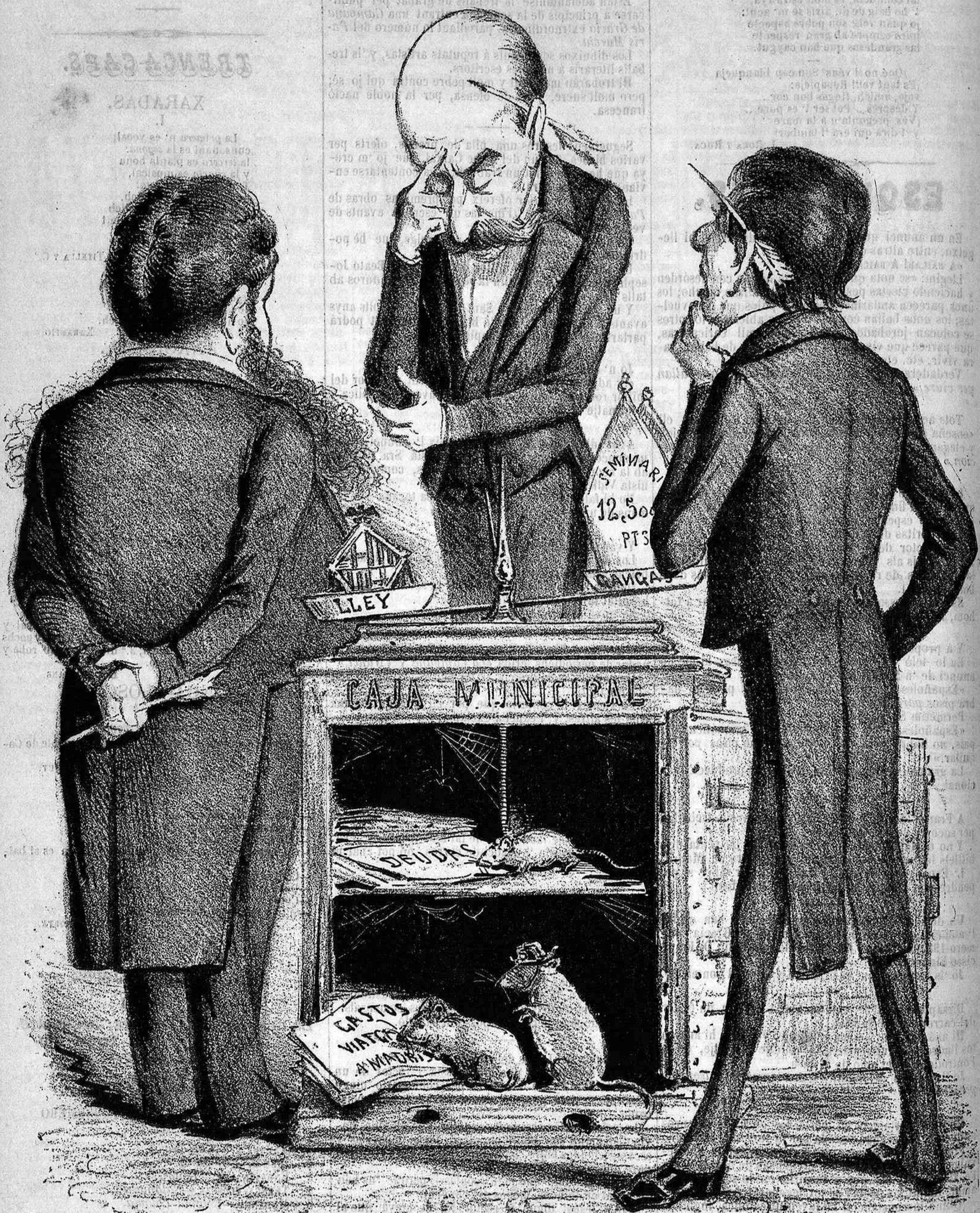
SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—Cap-ti-vat.
2. IDEM 2.ª—Or-xa-ta.
3. ENDAVINALLA.—Tenora.
4. TRENCA-CLOSCAS.—Salamanca.
5. MUDANSA.—Coloma-Colomá.
6. CONVERSA DE NOYS.—Avi-Capa.
7. QUADRAT NUMÉRIC.—3 5 4 8
8 1 7 4
2 8 4 6
7 6 5 2
8. GEROGLIFICH.—Tresas, Tresetas, Tresonas son unas mateixas donas.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, fill, Arch del Teatro, 21 y 23.

LA QUÈSTIO DEL SEMINARI.—Una consulta.

—Be es veritat que la balansa cau del costat de la ley; pero tocant l'altre plat ab lo dit, caurà del costat de la mitra.